

ILM-FAN VA TA'LIMNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

MAVZUSIDAGI ILMIY
KONFERENSIYA TO`PLAMI

№25

25-APREL

2022-YIL

www.openscience.uz

SCIENCE AND EDUCATION
SCIENTIFIC JOURNAL
ISSN 2181-0842

ILM-FAN VA TA'LIMNING RIVOJLANISH
ISTIQBOLLARI
25-KONFERENSIYA TO'PLAMI
25 APREL 2022 YIL

PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF SCIENCE AND
EDUCATION
PROCEEDINGS OF 25TH CONFERENCE
25TH OF APRIL 2022

www.openscience.uz

PHILOLOGICAL SCIENCES / FILOLOGIYA FANLARI

37. Nuriddinov Abrorbek Sayfiddin o'g'li
LINGVISTIK KORPUS UCHUN MATN TAYYORLASH TEXNOLOGIYASI 122
38. Achilov Muzaffar Norquliyevich
LOTIN O'ZAKLI ROMANISTIKADA SO'Z YASALISH USULLARI FRANSUZ
TILI SO'Z QURULISH TIZIMIDA 131
39. M.T.Qodirova, O.O.Mamaziyoyeva
THE FEATURES OF GASTRONOMIC DISCOURSE IN UZBEK GLUTONIC
COMMUNICATION 134
40. Tohirova Shohsanam Yumusovna
GENDER AND GENDER STEREOTYPES IN THE ENGLISH
PHRASEOLOGICAL SYSTEM 137
41. Yevstegniyeva Emine Sergeevna
"DZEN AND THE ART OF MOTORCYCLE MAINTENANCE" BY ROBERT
PIRSIG AS A UNIQUE EXAMPLE OF PHILOSOPHICAL PROSE 140

ECONOMIC SCIENCES / IQTISOD FANLARI

42. Madaminova Muhayyo Abdulatif qizi
FARG'ONA VILOYATI SANOATINING HUDUDIY TARKIBI 143
43. Abdullayev Suxrobiddin Ismoilovich
O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA PUL-KREDIT SIYOSATI VA TARKIBIY
QISMI - VALYUTA SIYOSATI UYG'UNLIGI 146
44. Астанов Вахоб Ахмадович
СОЗДАНИЕ РЕКЛАМНОЙ КОНЦЕПЦИИ 150

LEGAL SCIENCES / YURIDIK FANLARI

45. Abdug'ofurov Baxriddin Abdug'ani o'g'li
SHAXSGA DOIR MA'LUMOTLAR MUXOFAZASINING VUJUDGA KELISH
TARIXI 153
46. Нормуродов Акбаршоҳ Адхам ўғли
ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ СОВУҚ ҚУРОЛ ВА СОВУҚ ҚУРОЛ
СИФАТИДА ФОЙДАЛАНИЛИШИ МУМКИН БЎЛГАН БОШҚА
АШЁЛАРНИ ҚОНУНГА ХИЛОФ ВА МУОМАЛАДА БЎЛИШ
ҚОНДАЛАРИНИ БУЗГАН ҲОЛДА ОЛИБ ЮРИЛИШНИ ОЛДИНИ ОЛИШ
ВА УЛАРГА ҚАРШИ КУРАШИШ ФАОЛИЯТИ 158

LOTIN O'ZAKLI ROMANISTIKADA SO'Z YASALISH USULLARI FRANSUZ TILI SO'Z QURULISH TIZIMIDA

Achilov Muzaffar Norquliyevich
Toshkent tibbiyot akademiyasi

Annotatsiya: So'z yasash tilning lug'at boyligini rivojlantirishning asosiy, eng muhim usuli hisoblanadi, chunki so'z yasash sohasida til rivojlanish qonuniyatlari ayniqsa yaqqol namoyon bo'ladi. Tilning lug'at boyligi va unga xizmat qiluvchi so'z yasalish mexanizmi kuzatishlar, mulohazalar va umumlashtirishlar uchun eng boy material hisoblanadi. Tizim sifatida esa lug'at doimiy harakatda bo'ladi. Ushbu maqolada lotin o'zakli ya'ni fransuz, ingliz, nemis va boshqa yevropa tillari oilasiga kiruvchi tillar tizimida so'z yasalish usullari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: fonetika, morfemika, leksika, semantika, sintaktiksis, konvertatsiya, substantivatsiya, ellips, sifatdoshlik, adverbiallashuv.

СПОСОБЫ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В ЛАТИНСКИХ ЯДЕРНЫХ РОМАНИСТИКАХ В СИСТЕМЕ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА

Аннотация: Словообразование является основным, важнейшим способом развития словарного запаса языка, потому что законы развития языка особенно ярко проявляются в области словообразования. Словарь языка и обслуживающий его механизм словообразования являются богатейшим материалом для наблюдений, размышлений и обобщений. Как система словарь находится в постоянном движении. В данной статье анализируются способы словообразования в системе языков с латинскими корнями, т.е. французского, английского, немецкого и других европейских языков.

Ключевые слова: фонетика, морфемы, лексика, семантика, синтаксис, конверсия, субстантивация, эллипс, прилагательное, адвербиализация.

METHODS OF WORD FORMATION IN LATIN CORE ROMANISTICS IN THE FRENCH LANGUAGE SYSTEM

Abstract: Word formation is the main, most important way to develop the vocabulary of a language, because the laws of language development are especially evident in the field of word formation. The vocabulary of a language and the mechanism of word formation that serves it are the richest material for observations, reflections, and generalizations. As a system, the dictionary is in constant motion. This

article analyzes the methods of word formation in the system of languages with Latin roots, ie French, English, German and other European languages.

Keywords: phonetics, morphemes, lexicon, semantics, syntax, conversion, substantivization, ellipse, adjective, adverbialization.

KIRISH

Zamonamizning muhim shartlaridan biri bo'lgan fan rivoji va ishlab chiqarishdagi ulkan o'zgarishlar tufayli kelib chiqayotgan talablar ta'lim sohasi oldiga yangi talablarni qo'yimoqda. Maqola mohiyati shundan iboratki, roman aynan fransuz tilining so'z yasash vositalarining murakkab va xilma-xil tizimiga ega ekanligi bilan belgilanadi. Tilning barcha darajadagi vositalari - fonetik, morfemik, leksik-semantik va sintaktik vositalar yordamida yangi leksik birliklar yaratiladi. Ba'zan bir vaqtning o'zida bir nechta turli usullar qo'llaniladi. So'z yasash vositalari qaysi til darajasiga mansubligiga ko'ra, so'z yasashning asosiy uch turi mavjud: fonetik, morfologik, semantik. Morfologik va semantik so'z yasalishi yangi so'z yasashning eng muhim vositasi ekanligini ko'rsatib o'tishdan iborat.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Jahon tilshunosligida mavzuni o'rganish asosan lingvistik semantika, lingvokognitologiya, psixolingvistika, pragmatik tilshunoslikka oid tadqiqotlarda namoyon bo'lgan. Xususan, J.Dyubois, A.Doza, Sh.Balli, I.A.Tsybova, Z.N.Levit, S.V.Railyan, E.A.Xalifman, O.V. Raevskaya, M.D. Stepanova, N.M. Shtaynberg, D.Biber, P.D.Jerald, O.Espersen, H.M.Jorj, Yu.Nayda kabi olimlar o'zbek tilshunosligida esa R.Qo'ng'urov, E.Begmatov, Yo.Tojiev, H.Ne'matov, A.E.Mamatov, N.Mahmudov, Sh.Safarov, M.Hakimov, singari olimlar o'zbek tilshunoslarining lingvistik semantika, pragmatika, kognitiv tilshunoslikka oid tadqiqotlarni olib borganlar.

Tadqiqot metodologiyasi. So'z yasash usullarini tahlil qilish va yangi so'zlarning shakllanishidagi mavjud va yangi tendentsiyalarni aniqlash, shuningdek, zamonaviy fransuz tilidagi sifatlar va otlarning materiali bo'yicha konvertatsiya jarayonining xususiyatlarini ko'rib chiqishdir, chunki fe'llarning konvertatsiyasi va qo'shimchalar zamonaviy tilga kamroq xosdir:

- so'z yasashining asosiy tushunchalari bilan tanishish;
- so'z yasashining morfologik usullarini ko'rib chiqish;
- ta'lim konvertatsiyasining barcha modellari va turlarini o'rganish;
- konversiyani lug'at va frazeologiyani to'ldirishning faol usuli sifatida o'rganish;
- so'zlarning bir leksik-grammatik kategoriyadan ikkinchisiga va umumiy tilga o'tish jarayonini lug'at boyligini boyitish yo'llaridan biri sifatida aniqlash.

Tahlil va natijalar. So'z shakllanishini o'rganish, ya'ni bu holda, konvertatsiya qilish juda muhim, chunki tilni to'ldirish va rivojlantirish romantikaning eng kam o'rganilgan muammolaridan biridir. Bu jarayon til tizimida so'z yasash muammosi

bilan yangi so'zlarning paydo bo'lishi bilan bevosita bog'liq. So'z yasash muammosi yetarlicha o'rganilmagan deb aytish uchun hech qanday asos yo'q, ammo bu sohaga oid masalalarni ko'rib chiqishda bizni qiziqtiradigan jihat har doim ham ta'sir qilmaydi - zamonaviy frantsuz tilining lug'atini to'ldirish.

Xulosa va takliflar. Lotin o'zakli roman tillarida so'z yasash usulining mohiyatini oydinlashtirish, ularning zamonaviy frantsuz tilidagi leksik va grammatik xususiyatlarini ko'rib chiqishdan iborat. Shunday qilib, transpozitsiya hodisasining mohiyatini aniqlab, bir vaqtning o'zida ushbu jarayonning zamonaviy frantsuz tilining so'z yasashi tizimidagi o'rnini aniqlash, hamda ushbu mavzu bo'yicha tadqiqot materialini terminologiyada, frantsuz tilidagi darslarda, maxsus kurslarda, talabalar uchun seminarlarda o'quv materialini sifatida ham qo'llash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Болотина А.Ю. Словарь лекарственных растений. - М.: АБИ Пресс, 2008.
2. Дремова Н.Б., Березникова Р.Е. Номенклатура лекарственных средств: особенности формирования и фармацевтическая информация. - Курск, 2002.
3. Чернявский М.Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии. - М.: ЗАО «Шико», 2011.
4. Қўнғуров Р., Бегматов Э., Тожиёв Е. Нутқ маданияти ва услубият асослари. – Т.: Ўқитувчи.
5. Aznaurova E.S., Abdurakhmanova Kh.I., and others. Translation: Theory and Practice. – Т.: Uqituvchi.
6. Frans van Coetsem, Herbert L. Kufner. Toward a Grammar of Proto-Germanic. – Tübingen: Verlag Max Niemeyer.